

[Virksomhet]
[Telefon]

Arbeids -og inkluderingsdepartementet (AID)
Postboks 8019 Dep

0030 Oslo

Vår ref:
Doknr

Saksbehandler:
Saksbehandler

Dato:
23. april 2026

Barneombudets høringsvar på høringsnotat om forslag til integreringsstøtte for nyankomne flyktninger

Barneombudet viser til høringsnotat om forslag til integreringsstøtte for nyankomne flyktninger av 23. januar 2026. Vårt høringsvar er begrenset til det som berører barns rettigheter og levekår.

I dette høringsvaret fremhever Barneombudet at:

- Departementets vurdering av barns rettigheter, og hvordan forslaget påvirker barn, er mangelfullt utredet.
- For lav stønad kan øke risikoen for at barn vokser opp i fattigdom og opplever utenforskap. Derfor må barns behov være førende for nivået på stønaden.
- Vi er skeptiske til å innføre barnehageplikt, særlig når plikten knyttes til økonomiske sanksjoner slik det er foreslått i høringsnotatet.

Barneombudet ser positivt på at regjeringen ønsker å styrke integreringen av flyktningfamilier, men understreker at barnets beste må være det styrende hensynet i alle foreslåtte endringer. Flyktningfamilier er en sårbar gruppe som påvirkes sterkt av endringer i inntektssystemer, og lovforslaget må derfor utformes slik at barns rett til trygg oppvekst, utvikling og gode levekår sikres. Barneombudet er bekymret for at den positive utviklingen vi har sett i utlendingsforvaltningen, der prinsippet om barnets beste og barns rett til å bli hørt er tydelig forankret i lovverk, forskrift og saksbehandlingsrutiner, ikke videreføres i forslag til endringene i integreringsloven, integreringsforskriften og annet regelverk.

Mangelfull vurdering av hvordan forslaget påvirker barn

Barnets beste skal være et grunnleggende hensyn i alle saker som berører dem. Dette følger av Grunnloven § 104 annet ledd og FNs barnekonvensjon artikkel 3. Forpliktelsen gjelder også ved lov- og forskriftsarbeid, og krever blant annet at departementet kartlegger hvordan forslagene

Torggata 2-4,
0181 Oslo

Postboks 8889 Youngstorget,
0028 Oslo

påvirker barn, herunder positive og negative konsekvenser, og vurderer hvordan forslagene i størst mulig grad kan ivareta barns rettigheter og behov.

Saksbehandlingskravet fremgår også indirekte av utredningsinstruksens formålsparagraf § 1-1, som slår fast at instruksens skal legge et godt grunnlag for tilstrekkelig utredning av forholdet til Grunnloven og menneskerettighetene. Barn som berørt gruppe er spesifikt omtalt i utredningsinstruksens generelle veileder, hvor det fremgår at «Ved utredning av statlige tiltak som har direkte eller indirekte betydning for barn, skal man vurdere hvilke virkninger tiltakene vil medføre for barn. Dette skal sørge for at hensynet til barns beste ivaretas i slike vurderinger».¹ Etter Barneombudets vurdering er departementets utredning av hvordan forslaget om integreringsstønad påvirker barns rettigheter mangelfull. Vurderingen begrenser seg i hovedsak til generelle betraktninger om barns behov for økonomisk trygghet og deltakelse i barnehage og fritidsaktiviteter, uten en konkret analyse av hvordan overgangen fra behovsprøvde ytelser til en standardisert stønad faktisk vil påvirke barn.

Risiko for at barn ikke får dekket nødvendige levekostnader

Etter Barneombudets vurdering gir forslaget ikke tilstrekkelige garantier for at barn i familier som mottar integreringsstønad får dekket nødvendige levekostnader. Integreringsstønaden vil samlet sett ligge lavere enn dagens nivå for økonomisk sosialhjelp til barnefamilier. Dette gjelder særlig enslige forsørgere og familier med flere barn, som vil få betydelig lavere disponibel inntekt enn etter sosialtjenesteloven. Forskningsmiljøer anbefaler allerede å øke dagens satser til økonomisk sosialhjelp, for å sikre forsvarlig livsopphold for dem det gjelder.² At nyankomne flyktningfamilier er forventet å møte sine reelle behov i Norge, med enda svakere forutsetninger, synes urealistisk og gir grunn til bekymring. I tillegg vil faste satser gi begrenset rom for individuelle vurderinger av barns konkrete behov.

Barneombudet mener at muligheten for dekning av ekstraordinære utgifter i nødsituasjoner, ikke kan erstatte en reell og systematisk vurdering av barnets beste. Dette kan føre til mer usikkerhet og økonomisk stress for familiene, ettersom at de da må søke om en tilleggsstønad for å dekke nødvendige og ordinære utgifter til barn. Barneombudet mener derfor at dette øker risikoen for økt fattigdom blant barnefamilier, ustabile boforhold, svakere mulighet for deltakelse i fritidsaktiviteter og sosial eksklusjon. Forslagets mulige konsekvenser synes da å gå mot Regjeringens eget mål om ”et samfunn der alle har like muligheter, uavhengig av hvor de kommer fra og hvor de vil i livet. [...]Et samfunn der ulikt utgangspunkt ikke påvirker muligheten til å leve et godt liv. Et samfunn der alle kan vokse opp med tro på framtida – uansett bakgrunn.”³

I høringsnotatet viser departementet til at stønaden skal dekke et «rimelig» livsopphold. Det innføres dermed en ny betegnelse, i stedet for «forsvarlig» som er benyttet i sosialtjenesteloven, uten en nærmere redegjørelse for hva «rimelig» innebærer. Barneombudet mener det er problematisk at forslaget ikke tydeliggjør hva som anses som et rimelig livsopphold for barn, og at integreringsstønaden dermed kan bidra til å svekke barns rettigheter. Etter

¹ Direktoratet for forvaltning og økonomistyring (DFØ). (2023). Veileder til utredningsinstruksens. Hentet fra <https://dfo.no/fagomrader/utredning-og-analyse-av-statlige-tiltak/veileder-til-utredningsinstruksens>

² OsloMet/SIFO. UiO 2024 Utredning av kunnskapsgrunnlaget for sosialhjelsatser

³ [Meld.St.28 2024-2025 Tro på framtida - uansett bakgrunn](#)

barnekonvensjonen artikkel 3 og 27 og Grunnloven § 104, har staten en plikt til å sikre at barns grunnleggende behov ivaretas og til å forebygge kjente risikofaktorer.

I Danmark har det blitt gjennomført kutt i ytelser til nyankomne flyktninger. Forskning derfra viser at ytelseskuttene har resultert i økt skolefravall, svakere skoleresultater og høyere kriminalitetsrater blant unge. Det har altså hatt svært negative konsekvenser for barns skolegang og utvikling.⁴ Barneombudet er derfor bekymret for at innføringen av en tilsvarende løsning i Norge vil kunne undergrave sentrale mål om redusert barnefattigdom og mindre ungdomskriminalitet. Erfaringen fra Danmark understreker at stønadsordninger, som ikke i tilstrekkelig grad tar høyde for barns faktiske behov, kan få alvorlige og langvarige konsekvenser.

Forslag om barnehageplikt

I høringsnotatet ber departementet høringsinstansene om å komme med sine syn på om det bør innføres en plikt for flyktninger, som mottar integreringsstønning, til å sende barna sine i barnehagen, og eventuelt hvordanplikten skal avgrenses. Barneombudet støtter mål om at flest mulig barn bør gå i barnehage, særlig barn som kommer fra familier med lav inntekt og utdanning får en klar gevinst av dette. Vi er likevel skeptiske til at dette innføres som en plikt.

Barnehage bygger på frivillighet, tillit og barns behov

Etter barnehageloven har barn rett til barnehageplass, men det foreligger ingen plikt for foreldre til å benytte tilbudet. Loven bygger på at barnehagen er et frivillig tilbud og legger vekt på samarbeid og forståelse med hjemmet. En plikt som kun gjelder en avgrenset gruppe foreldre vil bryte med dette grunnprinsippet.

Barnehageloven og rammeplanen fremhever barndommens egenverdi, barns rett til medvirkning og respekt for familiens ulike forutsetninger. Barnehagen skal være et støttende og utfyllende tilbud for familien, ikke et påtvunget tiltak. Når barnehagedeltakelse gjøres til et vilkår for ytelse, er Barneombudet bekymret for at vurderingen av barnets plass i barnehage ikke først og fremst tar utgangspunkt i barnets behov, men brukes som et virkemiddel for å oppnå foreldres integrering.

Barneombudet er videre bekymret for at barnehageplikt, kombinert med økonomiske konsekvenser ved manglende oppfyllelse, kan svekke tilliten mellom foreldre og barnehagen. En slik ordning kan gjøre barnehagen til et kontroll- eller sanksjonstiltak, skape motstand og utrygghet, og gi dårligere forutsetninger for integrering. Dette gjelder særlig for nyankomne familier som har behov for trygghet, tid og motivasjon i møte med barnehagesystemet. Forskning viser at det er en tydelig spenning mellom flyktningforeldres omsorgslogikk og barnehagens institusjonelle logikk i det norske samfunnet.⁵ En plikt kan dermed virke mot sin hensikt og føre til mindre, ikke mer, inkludering.

Sanksjoner, diskriminering og behov for bedre alternativer

Forslaget åpner for at manglende oppfyllelse av barnehageplikten kan føre til avkortning i integreringsstøtningen. Barneombudet vil understreke at økonomiske sanksjoner mot foreldre i praksis rammer barna. Redusert ytelse kan få direkte konsekvenser for familiens levekår,

⁴ [CEPR 2024 Intended and unintended consequences of welfare cuts for refugees](#)

⁵ [Nordisk barnehageforskning 2022 "«Vi må gjøre som nordmenn, gå på tur og sånn, integrere oss»: Flyktningforeldres erfaringer med barnehagen"](#)

barnets trivsel og trygghet, og innebærer en risiko for at barn belastes for foreldres valg eller livssituasjon. Barneombudet mener det er særlig problematisk å knytte barns barnehagedeltakelse til slike sanksjoner uten en individuell og konkret vurdering av barnets beste.

Barneombudet er bekymret for at barnehageplikt kan føre til diskriminering. Slik det er foreslått i høringsnotatet vil barnehageplikten kun gjelde en gruppe familier, og være basert på foreldrenes status som flyktninger. Etter FNs barnekonvensjon er diskriminering av barn, også på grunn av foreldrenes situasjon, forbudt, og hensynet til barnets beste skal være et grunnleggende hensyn i alle beslutninger som berører barn. Når barnehage er frivillig for de fleste barn, men obligatorisk for noen, må det foreligge svært tungtveiende og barnefaglig begrunnelse for dette.

På denne bakgrunn anbefaler Barneombudet at barnehagedeltakelse fortsatt skal være frivillig for alle familier, og at integreringstiltak for foreldre ikke knyttes til plikter som i hovedsak rammer barn. Frivillige og tillitsbaserte tiltak bør heller styrkes som et mer barnefaglig og forsvarlig virkemiddel.

Med vennlig hilsen

Mina Gerhardsen
Barneombud

Eline Skogerbø Sørhaug
Saksbehandler

Brevet er godkjent elektronisk og har derfor ingen signatur.